

Albinca Pesek

GLASBA danes in nekoč 9

Predlog razvrstitve ciljev in vsebin v učnih sklopih
glasbene vzgoje v 9. razredu osnovne šole

SKLOPI
GLASBENI
VZGOJE
V 9. RAZREDU
OSNOVNE ŠOLE

dr. Albinca Pesek

GLASBA danes in nekoč 9

Predlog razvrstitve ciljev in vsebin
v učnih sklopih glasbenega pouka
v 9. razredu osnovne šole

Pripravila: mag. Mojca Koban Dobnik, prof.

Učni sklop: UVODNA ENOTA		Število ur: 2	
Enota	Cilji	Predlagane vsebine	
		Glasbena literatura	Informativne
1. Glasbeni utrinki z različnih koncev sveta (2 uri)	<i>Učenke in učenci:</i> <ul style="list-style-type: none"> – poslušajo rap izvedbo Murata in Joseja <i>Muska</i> in ubesedijo sporočilo besedila v pesmi, – napišejo verze v obliki rapa, pri čemer vsebino usmerijo v razmišljanje o povezovanju različnih ljudi, – poslušajo pesem <i>Zemlja pleše</i>, se jo naučijo in zapojejo, – poslušajo skladbo <i>Lambada</i> v izvorniku in v priredbi, – poslušajo zvok didžeriduja in ubesedijo svoje doživljanje ob poslušanju, – vedo za povezavo med tonsko višino in energijskimi centri v človeškem telesu, – poslušajo skladbo <i>Griegraga</i>, pojasnijo izvor naslova skladbe in prepoznajo glasbila v njej, – prepoznajo glasbila v skladbi <i>Dharpa</i>, – poslušajo kresno pesem <i>Bog daj</i> in ubesedijo svoje doživljanje skladbe, – razmišljajo in ubesedijo, kako lahko sodelovanje glasbenikov iz različnih koncev sveta prispeva k medsebojnemu razumevanju. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik <i>Glasba danes in nekoč 9</i>, str. 5–7 – DZ: <i>Glasba danes in nekoč 9</i>, str. 5–7 – CD 1, št. 1–9 – Pesmarica, str. 68–70 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 60 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	Pojma: <ul style="list-style-type: none"> – raga – kresna pesem
Učni sklop: GLASBENA UMETNOST OD PREHODA IZ 19. V 20. STOLETJE DO DANES		Število ur: 23	
1. Impresionizem (2 uri)	<i>Učenke in učenci:</i> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo značilnosti impresionizma v glasbi, – vedo, da skladbe te umetniške smeri temeljijo na novih lestvicah, – poznajo predstavnika Clauda Debussyja in Maurica Ravela, – doživeto poslušajo <i>Preludij k Favnovemu popoldnevu</i> Clauda 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str: 10–14 – DZ, str. 8–11 – CD 1, št. 10–15 – Pesmarica, po izbiri – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 60 	Pojmi: <ul style="list-style-type: none"> – impresionizem – Claude Monet – francoski impresionisti

	<p>Debussyja v izvorniku in v priredbi ter ju primerjajo,</p> <ul style="list-style-type: none"> – določijo glasbeno zvrst v priredbi in prepoznavajo glasbila v njej, – poslušajo izvornik in priredbo skladbe <i>Golliwogg's Cakewalk</i> ter opredelijo značaj v obeh primerih, – prepoznavajo in izberejo pravilni zapis uvodnega dela skladbe, – ob videoposnetku iste skladbe izvajajo nakazane gibe in si izmislijo svoje, – poslušajo <i>Bolero</i> Maurica Ravela in prepoznavajo glasbila, ki izvajajo témo, – ugotovijo, v čem se posamezni deli med seboj razlikujejo, – poslušajo priredbo iste skladbe in njeno ritmično strukturo primerjajo z izvornikom, – ubesedijo svoja razmišljanja o značilnostih impresionizma v različnih umetnostih ter o emocionalnosti in intelektualnosti v glasbi. 	Predlagane spletne strani za bolj radovedne.	<ul style="list-style-type: none"> – modalne in celotonske lestvice – pentatonika – kromatična lestvica – paralelno nizanje akordov – Claude Debussy – Maurice Ravel
<p>2.</p> <p>Znanost in umetnost v 20. stoletju</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je napredek znanosti in tehnike zaznamoval umetnost tega časa in da se tudi v glasbi pojavljajo številne nove smeri in osebni slogi, – vedo, da komunikacijska sredstva omogočajo spoznavanje različnih kultur, ki vplivajo druga na drugo, – razumejo, da dobijo ustvarjalci spodbude tudi iz drugih celin, – poznajo nova odkritja tega časa: kvantno teorijo in teorijo relativnosti, – razumejo nastanek nadrealizma in ekspresionizma v povezavi z razvojem humanističnih znanosti, – vedo za nove umetniške sloge: kubizem, abstraktno slikarstvo, – na spletnih straneh poiščejo znanstvenike, ki so bili tudi umetniki, – pojejo slovenske ljudske pesmi iz pesmarice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 15–17 – DZ, str. 12 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kvantna teorija – Einsteinova teorija relativnosti – Hubblov teleskop – ekspresionizem – nadrealizem – kubizem – abstraktna umetnost
<p>3.</p> <p>Glasba v 1. polovici 20. stoletja</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razumejo, da je nova glasba nastala iz elementov glasbe moderne in impresionizma, – vedo, da so skladatelji želeli prekiniti z romantično tradicijo in starim tonalnim redom, – vedo, da so bili skladatelji naklonjeni eksperimentiranju, novim 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str: 18–19 – DZ, str. 12–14 – Pesmarica, po izbiri 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dvanajsttonska tehnika ali dodekafonija – grafična notacija

	<p>zvočnim barvam in novim tehnikam skladanja,</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo grafično notacijo, ki zamenja klasično partituro, – poznajo nove sestave orkestrrov, – zapišejo svoj primer grafične notacije, – izvajajo vajo z dvanajsttensko vrsto, – prepoznavajo notne zapise iz različnih glasbenozgodovinskih obdobj in jih poimenujejo, – izvajajo eksperiment: živo dvanajsttensko vrsto, – prepoznavajo glasbene sestave iz različnih glasbenozgodovinskih obdobj, – pojejo pesmi po izbiri iz Pesmarice. 		<ul style="list-style-type: none"> – novi zvoki in tehnike skladanja – orkestri v 20. stoletju
<p>4.</p> <p>Ekspressionizem</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je ekspresionizem eden osrednjih slogov 20. stoletja, – razumejo, da izražajo ekspresionisti svoje najgloblje doživljanje sveta in da najdemo v njihovih delih obtoževanje sodobne civilizacije, vojn in človekove usode nasploh, – poznajo predstavnika smeri Arnolda Schönberga in Albana Berga, – poslušajo skladbo <i>Mesečeva pega</i> iz cikla pesmi <i>Mesečnik Pierrot</i> A. Schönberga in opišejo razporeditev v skladbi, – poslušajo <i>Valček</i> Arnolda Schönberga in izvajajo vajo na to skladbo, – imenujejo zaigrano vrsto tonov, – utemeljijo, zakaj je skladatelj skladbo tako poimenoval, – ugotovijo značilnosti ekspresionizma v skladbi <i>Vojček</i> Albana Berga, – vedo, da je Berg povezoval elemente nove glasbe z elementi glasbenih slogov iz preteklosti, – poslušajo <i>Adagio</i> iz <i>Koncerta za violino in orkester</i> A. Berga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 20–21 – DZ, str. 15–17 – CD 1, št. 16–19 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 60–61 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ekspresionizem – Arnold Schönberg – Alban Berg – govornjeni glas
<p>5.</p> <p>Neoklasicizem</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da se je neoklasicizem pojavil kot reakcija na impresionizem in ekspresionizem v času med obema vojnama, – razumejo, da so skladatelji tega sloga zavračali miselno simboliko in subjektivistični izraz, – vedo, da so skladatelji iskali uravnoteženost med tonsko vsebino in jasnostjo glasbenih oblik, 	<p>Učbenik, str. 22–24</p> <ul style="list-style-type: none"> – DZ, str. 17–21 – CD 1, št. 20–28 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 61 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – neoklasicizem – Igor Stravinski – Sergej Prokofjev – Béla Bartók – etnomuzikologija

	<ul style="list-style-type: none"> – poznajo predstavnika tega sloga Igorja Stravinskega in njegova dela, – vedo, da velja Stravinski za osrednjega neoklasicističnega skladatelja, – poznajo glasbeni opus Sergeja Prokofjeva, – pozorno poslušajo <i>Uverturo</i> iz baleta <i>Pulcinella</i> Igorja Stravinskega in ugotovijo, na kateri glasbenozgodovinski slog jih spominja, – naštejejo značilnosti glasbe tega obdobja, – opišejo svoje vtise ob poslušanju odlomka iz skladbe <i>Posvetitev pomladi</i> Igorja Stravinskega, – analizirajo sonatni stavek v 1. stavku <i>Simfonije št. 1 v D-duru</i> Sergeja Prokofjeva, – poslušajo in primerjajo odlomka iz baleta <i>Romeo in Julija</i> S. Prokofjeva v izvorniku in v priredbi ter ob odlomku zaplešejo, – vedo, da je Béla Bartók v svoji glasbi uporabljal prvine madžarske in romunske ljudske glasbe ter da je eden od utemeljiteljev etnomuzikologije, – poslušajo skladbo <i>Vrtna vrata v Romuniji</i> in vtise opišejo, – vedo, da je skladba <i>Allegro barbaro</i> namenjena klavirju, a je skladatelj to glasbilo uporabil kot tolkalo, – poslušano skladbo primerjajo s priredbo. 		
<p>6. Glasba v drugi polovici 20. stoletja, Olivier Messiaen in Pierre Schaeffer</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je za ta čas značilen povsem nov odnos do zvočne barve, – razumejo, da je bistvena značilnost glasbe tega obdobja iskanje sprememb in novosti, – razumejo, da se glasbeniki izražajo v različnih slogih, zato jih je težko uvrščati v enega samega, – poznajo izbrana dela Oliviera Messiaena in poslušajo njegovi deli <i>Eksotični ptiči</i> ter <i>Bog med nami</i> iz skladbe <i>Gospodovo rojstvo</i>, – svoje vtise ob poslušanju likovno izrazijo, – poznajo glasbeni opus Pierra Schaeffera in poslušajo njegovo delo <i>Prosopopée</i> iz <i>Simfonije za osamljenega človeka</i>, – prepoznavajo zvoke iz urbanega okolja v skladbi, – napišejo »partituro« z zapisi zvokov, ki bi jih lahko posneli npr. v gospodinjstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 26–27 – DZ, str. 21–22 – CD 1, št. 29–31 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 62 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – serialna glasba – modusi – sinestezija – elektroakustična glasba – konkretna glasba

<p>7. Edgar Varèse, John Cage</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je Edgar Varèse kot zgodnji predstavnik elektroakustične glasbe znan po svoji skladbi <i>Elektronska poema</i>, – razumejo, da je skladba nastala kot rezultat novih zvočnih barv in možnosti, – skladbo analizirajo in razmišljajo o tovrstni ustvarjalnosti, – analizirajo spektrogram <i>Elektronske poeme</i>, – vedo, da je John Cage v svojih delih prav tako nenehno eksperimental, – vedo, da je predstavnik aleatorične glasbe in da je poznan po skladbah za preparirani klavir, ki ima spremenjen zvok zaradi vstavljanja različnih predmetov med njegove strune, – poslušajo in analizirajo odlomek iz <i>Glasbe sprememb</i>, – po načelu naključij sestavijo svojo skladbo za glasbilo s tipkami in kocko za igro <i>človek ne jezi se</i>, – poslušajo in analizirajo skladbo <i>Totem Ancestor</i>, – eksperimentirajo z zvoki okolja po vzoru Cagovega dela <i>4'33"</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 28–29 – DZ, str. 23–24 – CD 1, št. 32–34 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aleatorika – prepariran klavir
<p>8. Karlheinz Stockhausen in Witold Lutosławski</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je Karlheinz Stockhausen eden najbolj kontroverznih skladateljev 20. stoletja, – razumejo, da se je sprva posvečal elektronski glasbi, kasneje pa je s svojimi idejami sledil tokovom aleatorike in različnim glasbenim eksperimentom, – poznajo njegov glasbeni opus in poslušajo skladbo <i>Helikopterski godalni kvartet</i>, – domisljijo si nekaj nenavadnih kombinacij glasbil in zvokov iz življenja ter napišejo naslove skladb, ki bi jih lahko ustvarili, – vedo, da je Witold Lutosławski sledil različnim kompozicijskim tehnikam, a ni nikoli pripadal nobeni kompozicijski šoli, – vedo, da je razvil svoj prepoznavni slog z izrazitim smislom za zvočno barvo, – razumejo, da je njegova glasba idealno ravnovesje med obliko in vsebino, – poslušajo in analizirajo odlomek iz skladbe <i>Allegro maestoso</i> iz <i>Koncerta za orkester</i>, – izmed ponujenih, poiščejo pravo partituro k poslušani skladbi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 30–31 – DZ, str. 25–26 – CD 1, št. 35, 36 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – glasbeni eksperiment – ravnovesje med obliko in vsebino

<p>9.</p> <p>Krzysztof Penderecki, Philip Glass</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je Krzysztof Penderecki raziskoval nove zvočne možnosti glasbil in človeškega glasu, – poslušajo in analizirajo skladbo <i>Žalostinka žrtvam Hirošime</i>, – vedo, da je skladba napisana za 52 godal in da skladatelj v njej uporablja četrttone in clustre, – opazijo, da je skladba zapisana z grafično notacijo, – vedo, da je skladatelj Philip Glass eden najvplivnejših ameriških skladateljev, ki je glasbo približal širšim množicam, – razumejo, zakaj je predstavnik minimalistične slogovne usmeritve, za katero so značilni ponavljajoči se motivi, meditativno vzdušje, omejitev kompozicijskih sredstev in zvočna kontinuiteta, – poslušajo skladbo <i>Einstein na obali</i> in opišejo zvočno dogajanje, – poslušajo in analizirajo skladbo <i>Koncert za violino in orkester</i> ter vtise odlomka izrazijo z gibi, – ubesedijo glasbene elemente v poslušani skladbi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 31–33 – DZ, str. 27–28 – CD 2, št. 37–39 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvočni grozd (cluster) – grafična notacija – minimalizem
<p>10.</p> <p>Časovne vzporednice</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ob časovnih vzporednicah razumejo povezave med glasbo in drugimi umetnostmi v 20. stoletju, – doživljajsko poustvarijo izbrane pesemske in plesne vsebine iz obravnavanega obdobja, – utrjujejo in razumejo nove glasbene pojme, – ob izbranih glasbenih primerih poglobljajo sposobnost estetskega opazovanja, presoje, oblikovanja in vrednotenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 34–35 – DZ, str. 29 – CD 1, po izbiri – Pesmarica, po izbiri 	<p>Ponovitev in utrjevanje obravnavanih vsebin.</p>
<p>11.</p> <p>Slovenska glasba v prvi polovici 20. stoletja; dogodki povezani z glasbeno kulturo in slogovne usmeritve</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bila revija <i>Novi akordi</i> zelo pomembna za razvoj slovenske glasbe in njeno osamosvojitve od nemške glasbe, – poznajo vlogo <i>Konservatorija Glasbene matice</i> ter njeno delovanje, – poznajo vlogo <i>Ljubljanske opere</i> v tem času, – vedo, da je v obdobju med obema vojnama v Ljubljani delovalo <i>Orkestralno društvo Glasbene matice</i>, <i>Ljubljanska filharmonija</i> in <i>Radijski orkester</i>, – razumejo, da so glasbeno življenje v tem času bogatile revije 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 36–37 – DZ, str. 30 – Pesmarica, str. 74–76 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Novi akordi</i> – <i>Konservatorij Glasbene matice</i> – <i>Državni konservatorij Glasbena akademija</i> – <i>Zbor Glasbene matice</i> – <i>Zbor Trboveljski slavček</i>

	<p><i>Nova muzika, Zbori in Cerkevni glasbenik,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bila za ohranjanje slovenske ljudske glasbene dediščine pomembna ustanovitev <i>Folklornega inštituta pri Glasbeni matici,</i> – vedo, da so slovenski glasbeni ustvarjalci v tem času ujeli korak s sodobnimi tokovi v svetovni glasbi, – vedo, da se v slogovnih usmeritvah slovenskih skladateljev kažejo značilnosti impresionizma, ekspresionizma in neoklasicizma, – razumejo, da je v umetniška prizadevanja naših skladateljev grobo zarezala tragika 2. svetovne vojne, zato je v tem času nastalo mnogo skladb na temo NOB, – pojejo pesmi s tematiko NOB. 		<ul style="list-style-type: none"> – <i>Ljubljanska opera</i> – <i>Orkestralno društvo Glasbene matice</i> – <i>Ljubljanska filharmonija</i> – <i>Radijski orkester ljubljanske radijske postaje</i> – <i>Nova muzika</i> – <i>Zbori</i> – <i>Cerkveni glasbenik</i> – <i>Folklorni inštitut pri Glasbeni matici</i> – impresionizem – ekspresionizem – neoklasicizem
<p>12. Anton Lajovic</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil Anton Lajovic slovenski skladatelj, ki je v slovensko glasbo vnesel vplive moderne in impresionizma, – razumejo, da izstopajo zlasti njegova zborovska dela in samospevi, – vedo, da je postavil temelj slovenski simfonični glasbi in da je težil k dvigu slovenske glasbe na evropsko raven, – razumejo, da je opozarjal na ohranjanje nacionalnega bistva glasbe, – poslušajo in analizirajo skladbo <i>Lan,</i> – ubesedijo svoja razmišljanja o povezavi med besedilom in glasbo v poslušani skladbi, – pojejo slovenske ljudske pesmi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 38 – DZ, str. 30 – CD 1, št. 40 – Pesmarica, slovenske ljudske po izbiri 	<p>Pojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anton Lajovic
<p>13. Lucijan Marija Škerjanc</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil Lucijan Marija Škerjanc vsestranski ustvarjalni glasbenik, ki je v svojih delih združeval romantično izpoved z impresionistično čutnostjo, – razumejo, da sodijo njegovi samospevi med najboljše na Slovenskem, – vedo, da je pomembno obogatil slovensko simfonično in komorno glasbo, 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 38 – DZ, str. 30 – CD 2, št. 41, 42 – Pesmarica, slovenske ljudske po izbiri 	<p>Pojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucijan Marija Škerjanc

	<ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil tudi glasbeni pedagog, glasbeni kritik, teoretik in zgodovinar, – poznajo njegov glasbeni opus, – poslušajo skladbi <i>Concertino za klavir in godalni orkester</i> ter <i>Večerna impresija</i> in ju analizirajo, – pojejo slovenske ljudske pesmi. 		
<p>14. Marij Kogoj</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil Marij Kogoj utemeljitelj slovenskega glasbenega ekspresionizma, – vedo, da se je šolal na Dunaju, tudi pri Arnoldu Schönbergu, – razumejo, da je ustvaril najznačilnejšo opero tega obdobja <i>Črne maske</i>, – vedo, da so njegove <i>Otroške pesmi</i> med najbolj dognanimi deli za otroške glasove na Slovenskem, – poznajo mednarodni glasbeni festival <i>Kogojevi dnevi</i> v Kanalu ob Soči, – poznajo njegov glasbeni opus, – poslušajo 4. sliko iz opere <i>Črne maske</i> in prepoznavajo zasedbo, – odlomek analizirajo, – poiščejo libreto opere in ubesedijo njeno vsebino, – poslušajo skladbo <i>Zvončki</i> iz cikla <i>Otroške pesmi</i> in jo analizirajo, – v zapis partiture skladbe zapišejo glasbeno spremljavo za Orffova glasbila, – pojejo slovenske ljudske pesmi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 39 – DZ, str. 31–32 – CD 2, št. 1, 2 – Pesmarica, slovenske ljudske po izbiri 	<p>Pojma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Marij Kogoj – Kogojevi dnevi
<p>15. Slavko Osterc</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil Slavko Osterc pomemben zagovornik nove glasbe in najnaprednejših glasbenih tokov na Slovenskem, – razumejo, da je vplival na svoje učence, zbrane v skupino Osterčev krog, in njihovo modernistično usmeritev, – vedo, da so njegova dela in dela njegovih učencev izvajali tudi v tujini, prenašale pa so jih številne radijske postaje, – razumejo, da je v njegovih delih čutiti ekspresionistični in neoklasicistični slog, – vedo, da je slovenskim radijskim poslušalcem znan po <i>Religiosu</i> iz <i>Suite za orkester</i>, saj je aviso v program Ars, 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 39 – CD 2, št. 3 – Pesmarica, slovenske ljudske po izbiri 	<p>Pojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Slavko Osterc

	<ul style="list-style-type: none"> – poznajo njegov glasbeni opus, – poslušajo in analizirajo <i>Religioso</i> iz <i>Suite za orkester</i> in sledijo poteku uvodnega dela skladbe v partituri, – pojasnijo izvor besede <i>religioso</i>, – ubesedijo značaj skladbe in svoje občutke likovno izrazijo, – pojejo slovenske ljudske po izbiri. 		
16. Glasba med NOB	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da so med drugimi v času NOB ustvarjali tudi skladatelji: Radovan Gobec, Demetrij Žebre, Pavel Šivic, Karol Pahor, Rado Simoniti, Marjan Kozina, Blaž Arnič, – imenovane skladatelje v DZ povežejo z naslovi njihovih del, – razširjajo tematsko vsebino s pomočjo druge literature, – iz pesmaric poiščejo naslove pesmi s tematiko NOB, – pojejo pesmi na temo NOB iz Pesmarice. 	<ul style="list-style-type: none"> – DZ, str. 34 – Pesmarica, borbene pesmi 	
17. Slovenska glasba v drugi polovici 20. stoletja; dogodki, povezani z glasbeno kulturo; slogovne usmeritve in skladatelji	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo vlogo in pomen <i>Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije</i> in <i>Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana</i>, – vedo, da se v tem obdobju razmahne delovanje pevskih zborov, pevskih društev, glasbenega šolstva in festivalov, – razumejo, da slovenski umetniki dobivajo številne možnosti za nastope na tujem, – poznajo najuspešnejše poustvarjalce tega časa: flavtistko Ireno Grafenauer, mezzosopranistko Marjano Lipovšek, tenorista Janeza Lotriča, violinista Igorja Ozima in pianistko Dubravko Tomšič Srebotnjak, – vedo za ustanovitev <i>Muzikološkega inštituta</i>, – poznajo vlogo in pomen <i>Cankarjevega doma</i>, – poznajo novo umetniško smer socialistični realizem in njegove tendence, – vedo, da se je kasneje uveljavil neoklasicizem ter spoznajo predstavnike skupine <i>Pro musica viva</i> ter <i>Ansambel Slavko Osterc</i>, – poznajo vlogo in pomen <i>Društva slovenskih skladateljev</i>, – poslušajo glasbena dela slovenskih skladateljev in jih analizirajo, – svoje občutke ob poslušanju likovno in gibno izrazijo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 40–43 – DZ, str. 35–36 – CD 2, št. 4–10 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 62 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Simfonični orkester Slovenske filharmonije</i>, – <i>Simfonični orkester RTV Ljubljana</i>, – <i>Muzikološki inštitut</i>, – <i>Glasbena zbirka narodne in univerzitetne knjižnice</i>, – <i>Cankarjev dom</i>, – <i>Gallusova dvorana</i>, – socialistični realizem, – neoklasicizem, – <i>Pro musica viva</i>, – <i>Ansambel Slavko Osterc</i>, – <i>Društvo slovenskih skladateljev</i>, – Vinko Globokar, – Janez Matičič, – Božidar Kos.

<p>18. Časovne vzporednice</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ozaveščajo pojem trajne umetniške vrednosti glasbe 20. stol. na Slovenskem, – ob časovnih vzporednicah razumejo povezave med glasbo in drugimi umetnostmi v 20. stol. na Slovenskem, – doživljajsko poustvarijo izbrane pesemske in plesne vsebine iz tega obdobja, – utrjujejo in razumejo nove glasbene pojme, – ob izbranih glasbenih primerih poglobljajo sposobnost estetskega opazovanja, presoje, oblikovanja in vrednotenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 44–45 – DZ, str. 37 – CD 2, po izbiri – Pesmarica, po izbiri 	<p>Ponovitev in utrjevanje obravnavanih vsebin.</p>
<p>Učni sklop: JAZZ</p>		<p>Število ur: 4</p>	
<p>1. Najpopularnejši jazzovski slogi (2 uri)</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da se je jazz pojavil na prehodu v 20. stol. v ZDA in da je združeval elemente črnskih duhovnih pesmi, bluesa, ragtima in glasbe belcev, – razumejo, da so glavne značilnosti jazza improvizacija, močno poudarjen ritem, stalen metričen utrip in pogosta uporaba sinkop, – poznajo najpopularnejše jazzovske sloge, – prepoznavajo ritmične obrazce iz poslušane skladbe <i>The Entertainer</i> Scotta Joplina, – analizirajo ritem in prepoznavajo zasedbo v poslušani skladbi Louisa Armstronga, – na osnovi poslušanja prepoznavajo notne primere v DZ, zapišejo izvajalce posameznih skladb, naslove in jazzovski slog, ki mu skladba pripada, – pojejo črnske duhovne ali druge pesmi iz Pesmarice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 48–50 – DZ, str. 38–39 – CD 2, 11–17 – Pesmarica, po izbiri, str. 92,108, 110–112,117–118 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 63 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jazz – črnske duhovne pesmi – blues – ragtime – improvizacija – močno poudarjen ritem – stalen metričen utrip – sinkopa – New Orleans – dixieland – Chicago – swing – bebop – cool jazz – free jazz – fusion – acid jazz – smooth jazz – combo – big band

<p>2.</p> <p>Simfonični jazz in George Gershwin</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je bil George Gershwin pomemben mojster spajanja elementov jazzovske glasbe s klasičnimi oblikami umetniške glasbe (simfonični jazz), – poslušajo <i>Rapsodijo v modrem</i> Georgea Gershwina in jo analizirajo, – poslušajo priredbo iste skladbe in določijo zvrst glasbe, – pojejo pesem <i>What a wonderful World</i> in druge po izbiri. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 51 – DZ, str. 40–41 – CD 2, št. 18, 19 – Pesmarica, po izbiri, str. 92,108, 110–112,117–118 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 64 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<p>Pojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – simfonični jazz
<p>3.</p> <p>Jazz v Sloveniji</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da je že leta 1922 nastal v Sloveniji prvi jazz orkester, – razumejo, da v času med obema vojnama tudi v slovenski umetniški glasbi zasledimo jazzovske elemente, – poznajo umetniška prizadevanja Bojana Adamiča in Jožeta Privška, – poznajo delovanje <i>Mednarodnega jazz festivala</i>, – poznajo najznamenitejše ustvarjalce jazza v Sloveniji, – poslušajo skladbo <i>Ta noč je moja</i> Janeza Bončine Benča in prepoznavajo elemente jazza v skladbi, – določijo solistično glasbilo, – ob poslušanih jazzovskih skladbah opišejo svoja razpoloženja, – pojejo slovenski ljudski <i>Ne ouri, ne sejaj</i> in <i>Kaj ti je deklica</i>, – pojejo slovenske jazz popevke iz pesmarice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 52 – DZ, str. 41 – CD 2, št. 20–23 – Pesmarica, str. 70–71,78–79 – Z igro do utrjevanja znanja, str. 64 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Original jazz Nagode</i> – <i>Plesni orkester Radia Ljubljana</i> – <i>Big Band RTV Slovenija</i> – Bojan Adamič – Jože Privšek – <i>Mednarodni festival jazza</i>
<p>Učni sklop: ROCK</p>		<p>Število ur: 2</p>	
<p>1.</p> <p>Najpopularnejši rockovski slogi</p> <p>(2 uri)</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da se je rock razvil iz rock 'n' rolla, da ima poudarjen ritem, značilna zasedba pa je sestavljena iz vokala, električnih kitar, bas kitare in bobnov, – poznajo skupino The Beatles, katere glasba se je hitro razširila po vsem svetu, – poznajo značilnosti progresivnega rocka in predstavnike, 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 56–59 – DZ, str. 42–43 – CD 2, št. 24–33 po izbiri – Pesmarica, po izbiri, str. 94, 96, 98, 100, 102–103,104 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rock – rock 'n' roll – rhythm and blues – country and western – progresivni rock

	<ul style="list-style-type: none"> – razumejo, da je hard rock oblika, ki ima še bolj poudarjen ritem in da se iz njega razvije heavy metal, – poznajo druge smeri: disco, reggae, punk, new wave, rap, hip-hop, new age..., – ob poslušanih posnetkih oblikujejo koreografijo za ples, si izmišljajo ostinatni ritmični vzorec, označijo značaj skladb, primerjajo izvirne skladbe z njihovimi priredbami, – pojejo aktualne pesmi iz pesmarice, – plešejo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 64 <p>Predlagane spletne strani za bolj radovedne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – hard rock – heavy metal – disco – reggae – punk – new wave – hip-hop – rap – new age – grunge – britpop – rave – rave party – didžej
<p>2.</p> <p>Rock v Sloveniji</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo slovenske rockovske skupine od začetkov do danes, – poslušajo skladbi <i>Ritem srca</i> in <i>Čakaj me</i> ter ugotovijo, kaj imata skladbi skupnega in v čem se razlikujeta, – prepevajo pesmi v različnih rock slogih iz pesmarice, – utrjujejo in razumejo nove glasbene pojme, – ob izbranih glasbenih primerih poglobljajo sposobnost estetskega opazovanja, presoje, oblikovanja in vrednotenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 60–61 – DZ, str. 44 – CD 2, št. 34,35 – Pesmarica, po izbiri, str. 94, 96, 98, 100, 102–104 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 64 	<p>Ponovitev in utrjevanje obravnavanih vsebin.</p>
Učni sklop: ZAKLJUČNE ENOTE			Število ur: 3
Enote	Cilji	Predlagane vsebine	
		Glasbena literatura	Informativne
<p>1.</p> <p>Glasba in ples</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da segajo prvi zametki plesa v pradavnino, – razumejo, da dobi ples pravo družbeno vlogo z obrednimi plesi, – razumejo, da se je plesno izročilo do danes obdržalo v obliki ljudskih plesov, – vedo, da je ples postal umetnost šele, ko ni bil več povezan z religijo, – poznajo okoliščine za razvoj klasičnega baleta, – poznajo vlogo družabnih in dvornih plesov, – vedo, da je izrazni ples vrsta sodobnega plesa, kjer plesalec 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 64–65 – DZ, str. 45–46 – CD 2, št. 37–41 – Pesmarica, po izbiri, str. 112–115 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 64 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ples – obredni ples – ljudski ples – dvorni ples – klasični balet – družabni ples – standardni družabni ples – latinskoameriški ples

	<p>izraža svoja čustva,</p> <ul style="list-style-type: none"> – razumejo, da pomeni izraz plesna glasba ritmično glasbo, namenjeno plesu, – izmislijo si ritmični vzorec in z lastnimi glasbili spremljajo glasbo, – izvajajo ritmične vzorce za posamezne plese, – prepoznavajo ritme posameznih plesov, – pojejo aktualne pesmi iz Pesmarice. 		<ul style="list-style-type: none"> – izrazni ples – plesna glasba
<p>2.</p> <p>Muzikal</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vedo, da beseda muzikal pomeni glasbena komedija, – razumejo, da je nastal s spajanjem evropske in ameriške ljudske glasbe, jazzovskih in rockovskih prvin ter operete, – vedo, da izhajajo libreti iz literarnih del, iz biografij pomembnih ljudi itd., – poznajo evropsko in ameriško smer muzikala, – vedo, da je najpopularnejši kraj, kjer izvajajo muzikale Broadway v New Yorku, – poznajo imena najslavnejših skladateljev te glasbene oblike, – vedo, da so po muzikalih narejeni številni filmi in da so mnogi songi postali evergreeni, – poslušajo odlomke iz znamenitih muzikalov in jih analizirajo, – na spletu poiščejo podatke o vsebini muzikala <i>Zgodba z zahodne strani</i> in jo ubesedijo, – pojejo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 66–67 – DZ, str. 47–48 – CD 2, št. 42, 43 – Pesmarica, str. 107 – Skozi igro do utrjevanja znanja, str. 65 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – muzikal – Broadway – evergreen
<p>3.</p> <p>Glasba in film</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razumejo, da združuje filmska umetnost besedno, likovno, glasbeno in plesno umetnost, – vedo, da je tehnološki razvoj pripeljal filmsko industrijo do velikega razcveta, – poznajo pojav nemega in zvočnega filma, – poznajo značilnosti filmske glasbe, – poznajo skladateljska imena mojstrov glasbe 20. stoletja, ki so ustvarjali filmsko glasbo, – vedo za glasbeni film, kjer predstavlja glasba pomembnejši del filmskega dogajanja, – poznajo pomembne filme iz zgodovine slovenske filmske umetnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 68–69 – DZ, str. 49 – CD 2, št. 44, 45 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nemi film – zvočni film – glasbeni film

	<ul style="list-style-type: none"> – poslušajo glasbo iz teh filmov, – na spletu poiščejo podatke o filmu <i>Na svoji zemlji</i>, – ugotovijo, katero družbeno tematiko obravnava skladatelj z glasbenimi sredstvi, – ogledajo si film <i>Poletje v školjki</i> in napišejo vtise o glasbi. 		
<p>4.</p> <p>Glasbeni poklici</p>	<p><i>Učenke in učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznajo različne glasbene poklice, – vedo, da se bodoči glasbeniki šolajo na različnih glasbenih ustanovah, – vedo, da je študij za glasbene poklice možen na Univerzi v Ljubljani (Akademija za glasbo, Filozofska fakulteta) ter na Univerzi v Mariboru (Pedagoška fakulteta). 	<ul style="list-style-type: none"> – Učbenik, str. 70–71 	<p>Pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustvarjalci – skladatelji – poustvarjalci – pevci in inštrumentalisti – dirigent – muzikolog – etnomuzikolog – glasbeni pedagog – glasbeni psiholog – glasbeni terapevt – aranžer – glasbeni producent – zvokovni tehnik – urednik glasbenih revij ali radijskih in televizijskih glasbenih programov – glasbeni kritik